بەكارهێنانی مافی مرۆڤ وەك ئامرازێك بۆ داكۆكیكردن

بە هاوكاری دروستكراوە:

HUMAN RIGHTS

room to heal

Contents

2 یاسای مافی مرۆڤ چییە و چۆن کاردەکات؟

4 لە یاسای مافی مرۆڤدا چ مافێک هەیە؟

5 مافی ڕەها و نارەها

6 مادەی سێیەم: مافی دوورکەوتنەوە لە مامەڵەی نامرۆڤانە و بێرێزیکردن

7 مادەی 8: مافی ژیانی تایبەتی و خێزان، ماڵ و پەیوەندییەکانی

9 مادەی 14: مافی دوورکەوتنەوە لە جیاکاری

11 مافی مرۆڤ لە داکۆکیکردندا: نامە نووسین

15 مافی مرۆڤ لە داکۆکیکردندا: بەرزکردنەوەی وەڵامدانەوەت

17 مافی مرۆڤ لە داکۆکیکردندا: هێشتنەوەی تۆمارەکان

یاسای مافی مرۆڤ چییە و چۆن کاردەکات؟

یاسای مافی مرۆڤ

مافی مرۆڤ کتێبی یاساکانە بۆ ئەوەی چۆن چاوەڕوان بکرێت لەلایەن حکومەتەوە مامەڵەمان لەگەڵدا بکرێت، لەوانەش خزمەتگوزارییە گشتیەکان و کارمەندەکانیان. مافی مرۆڤ زیاترە لە بەهاکان، بەرزڕاگرتنی مافی مرۆڤ یاسایە. لە بەریتانیا ئەم یاسایە پێی دەوترێت یاسای مافی مرۆڤ. دەتوانن لێرەوە زانیاری زیاتر لەسەر یاسای مافی مرۆڤ بدۆزنەوە.

داوای ڕێزگرتن لە مافەکانی مرۆڤ داوای مامەڵەی تایبەت نییە. داوای جێبەجێکردنی یاساکە دەکات.

کێ بەپێی یاسای مافی مرۆڤ مافی هەیە؟

هەرکەسێك لە بەریتانیا دەژی مافی مرۆڤی هەیە. ئەوان 'گشتگیرن' کە واتە سەر بە هەموو کەسێکن – گرنگ نییە تۆ کێیت. گرنگ نییە لە کوێ لەدایک بوویت؛ ئەگەر تۆ لە بەریتانیا بیت، مافەکانی مرۆڤت پارێزراوە بە یاسای مافی مرۆڤ. گرنگ نییە دۆخی کۆچبەریت چییە.

کەی دەتوانین یاسای مافی مرۆڤ بەکاربهێنین؟

یاسای مافی مرۆڤ دەسەڵاتە گشتیەکان دەگرێتەوە، و ئەو دەزگایانەی کە ئەرکێکی گشتی ئەنجام دەدەن. ئەمەش واتە ئەگەر کۆمپانیایەکی تایبەت ئەرکێکی گشتی ئەنجام بدات، ئەوا بەپێی یاسای مافی مرۆڤ ئەرکیان لەسەرە. ئەو کارمەندانە دەگرێتەوە کە لەسەر هەموو ئاستەکانی ئەم ئۆرگانە کاردەکەن.

بەشی 6 یاسای مافی مرۆڤ ئەرکێکی یاسایی دەخاتە سەر هەموو دەسەڵاتە گشتیەکان، و ئەو کارمەندانەی کە تێیدا کاردەکەن. دەبێت بە گونجاوی لەگەڵ مافەکانی مرۆڤدا مامەڵە بکەن، لە هەموو کارەکانیاندا ڕۆژانە. ئەمەش بەو مانایە یە کە یاسای مافی مرۆڤ ئەرکێکی یاسایی دەخاتە سەر دەسەڵاتە گشتیەکان بۆ ڕێزگرتن و پاراستن و جێبەجێکردنی مافەکانی مرۆڤ لە سەرانسەری کردار و بڕیار و سیاسەت و خزمەتگوزارییەکانیاندا.

ئەرکی سەر ئۆرگانە گشتیەکان

ئەرکی ڕێزگرتن بەو مانایەیە کە نابێت دەسەڵاتی گشتی مافەکانت لێ بسەنێتەوە، هەرچەندە دەکرێت هەندێك ماف سنووردار بکرێت. ئەرکی پاراستن بە پاراستن ناسراوە. واتە دەسەڵاتە گشتیەکان پێویستە دەستوەردان بکەن بۆ پاراستنی تۆ ئەگەر بزانن مافەکانت لە مەترسیدان. ئەرکی جێبەجێکردن بەو مانایەیە کە دەوڵەت دەبێت لێکۆڵینەوە بکات کاتێک شتێك لە مافی مرۆڤی تۆدا بە هەڵەدا چووبێت.

بەشی **3** مافی مرۆڤ دەڵێت، هەموو ئەو کارمەندانەی لە دەسەڵاتە گشتییەکاندا کاردەکەن، دەبێت هەموو یاسا و سیاسەت و ڕێنماییەکان جێبەجێ بکەن، بە شێوەیەك کە ڕێز لە مافەکانی مرۆڤ بگرێت (تا ئەو جێگایەی کە دەکرێت).

بەڕاستی ئەم ئەرکانە لە بارودۆخی ڕۆژانەدا گرنگن چونکە بەو مانایە یە کە دەتوانیت:

- قسە بکە چونکە هەموو کەسێك مافی مرۆڤی هەیە.
- قسەکردن لەگەڵ خزمەتگوزارییەکان سەبارەت بەوەی کە ئایا ئەوان ئەرکی یاسایی خۆیان بۆ ڕێزگرتن و پاراستنی مافەکانی مرۆڤ جێبەجێ دەکەن یان نا.
- کارکردن لەگەڵ خزمەتگوزارییەکان بۆ دۆزینەوەی چارەسەری باشتر بەبێ ئەوەی پێویستت بە چوون بۆ دادگا یان بەکارهێنانی پارێزەر هەبێت.

ئێمە دەتوانین یاسای مافی مرۆڤ لە هەر کاتێکدا کە لەگەڵ خزمەتگوزارییە گشتیەکان یان ئەو خزمەتگوزارییانەی کە ئەرکێکی گشتی ئەنجام دەدەن، بەرکەوتنمان هەبێت، یاسای مافی مرۆڤ بەکاربهێنین. بۆ نموونە، لە نامەکاندا بۆ هۆم ئۆفیس، **NHS**، دەسەڵاتە ناوخۆییەکان یان لە کاتی تەحەدای بڕیاری خزمەتگوزارییەکی گشتی.

لە یاسای مافی مرۆڤدا چ مافێک هەیە؟

لە یاسای مافی مرۆڤدا 16 ماف هەیە. هەندێك لەو مافانە ئەوەیە کە ئێمە پێی دەڵێین، مافی ڕەها؛ ئەمەش واتە هەرگیز ناتوانرێت بە شێوەیەکی یاسایی سنووردار بکرێن. هەندێکی تریان نارەهان؛ ئەمەش بەو مانایەیە کە هەندێك بارودۆخ هەیە کە لەوانەیە ڕێگە بە بەرپرسێکی گشتی بدرێت مافەکانی مرۆڤی کەسێک سنووردار بکات. ئەم بارودۆخانە تایبەتن و بەگشتی دەبێت تاقیکردنەوە یاسایی و ڕەوا و ڕێژەییەکان پەیرەو بکەن:

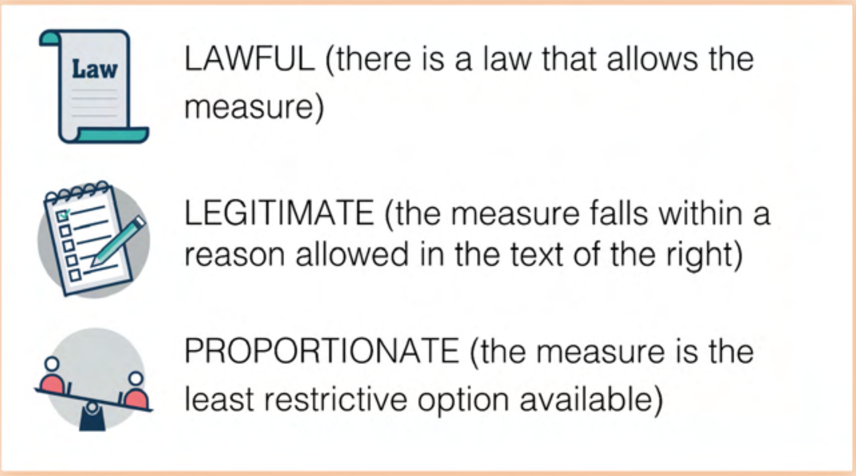

ئەگەر بەرپرسێك یان دەزگایەکی گشتی نەتوانێت ئەم 3 تاقیکردنەوە بەدی بهێنێت ئەوا ئەو سنووردارکردنەی مافەکانی مرۆڤ کە دەیانەوێت بیخەنە بواری جێبەجێکردنەوە یاسایی نابێت.

دەتوانن لێرەدا زانیاری زیاتر لەسەر هەریەکێك لە 16 مافەکە بزانن.

مافی ڕەها و ناڕەها

نا-ڕەها

- مافی ژیانی تایبەت و خێزان، ماڵ و پەیوەندییەکانی (مادەی 8)
- مافی ئازادی (مادەدەی 5)
- مافی ئازادی ڕادەربڕین (مادەی 10)
- مافی ئازادی بیرکردنەوە و ویژدان و ئایین (مادەی 9)
- مافی هاوسەرگیری و دۆزینەوەی خێزان (مادەی 12)
- مافی ئازادی کۆڕ و کۆبوونەوە (مادەی 11)
- مافی بەهرەمەندبوونی ئاشتیانە لە موڵکەکان (پرۆتۆکۆڵی 1، مادەی 1)
- مافی دوورکەوتنەوە لە جیاکاری (مادەی 14)
- مافی هەڵبژاردنی ئازاد (پرۆتۆکۆڵی 1، مادەی 3)
- مافی خوێندن (پرۆتۆکۆڵی 1، مادەی 2)

ڕەها:

- مافی ژیان (ماددی 2)
- مافی ئازادبوون لە لە ئەشکەنجە و مامەڵەی نامرۆڤانە و سووکایەتی پێکردن (مادەی 3)
- مافی ئازادبوون لە کۆیلایەتی و کاری زۆرەملێ (مادەی 4)
- مافی دادگاییکردنی دادپەروەرانە (مادەی 6)
- مافی ئەوەی کە سزا نەدرێیت لەسەر شتێك کە دژی یاسا نەبووە کاتێك کردت (مادەی 7)
- مافی ئازادی بیرکردنەوە و ویژدان و ئایین (مادەی 9)
- مافی خوێندن (پرۆتۆکۆڵی 1، مادەی 2)
- هەڵوەشاندنەوەی سزای لە سێدارەدان (پرۆتۆکۆڵی ١٣، مادەی 1)

*هەندێك ماف، هەم ڕەها و هەم ناڕەهایە. واتە بەشێکیان تێدایە کە هەرگیز ناتوانرێت سنووردار بکرێت بەڵام بەشێکیشیان تێدایە کە دەتوانرێت لە بارودۆخێکی سنووردارا سنووردار بکرێت.

مادەی سێیەم:
مافی دوورکەوتنەوە لە مامەڵەی نامرۆڤانە و بێڕێزیکردن

مافی دوورکەوتنەوە لە مامەڵەی نامرۆڤانە و بێڕێزیکردن بەپێی مادەی 3 مرۆڤەکان دەپارێزێت لە مامەڵەکردن بە شێوەیەك کە زیانێکی دەروونی یان جەستەیی گەورەیان پێبگات یان زەلیلیان بکات. ئەمەش چارەسەرە کە:

وا دەکات زۆر بترسیت یان نیگەران بیت

ئازارێکی زۆرت بۆ دروست دەکات

وا دەکات هەست بە بێ بەهای یان بێ هیوایی بکەیت

بۆ بەکارهێنانی یاسای مافی مرۆڤ بۆ پاراستنی تۆ لە مامەڵەی نامرۆڤانە یان سووکایەتی پێکەر، دەبێت چارەسەرەکە زۆر جددی بێت.

ئەم مافە رەهایە. ئەمەش واتە هەرگیز ڕێگاپێدراو نییە کە کەسێك بە شێوەیەکی نامرۆڤانە و سووکایەتی پێکەر لەلایەن دەسەڵاتێکی گشتیەوە (یان دەزگایەك کە "کارێکی گشتی" ئەنجام دەدات) مامەڵەی لەگەڵدا بکرێت - جا بە مەبەست بێت یان نا.

تویژینەوەی کەیس: چیرۆکی لۆلا

لۆلا ژنێکی دووگیان بوو کە تازە لە داوای مافی پەنابەری ڕەتکرابووەوە. ئەو لە شوێنێکی نیشتەجێبووندا دەژیا کە لەلایەن حکومەتەوە ڕێکخرابوو و ئاگاداری 'کۆتاییهێنان بە پشتگیری' دەرچوو لەکاتێکدا لە نەخۆشخانە منداڵی دەبوو. ئەو دایك و باوکێکی تاقانە بوو، ئەمەش دووەم منداڵی بوو.

ماوەی ئاگادارکردنەوەکە لە کاتێکدا کۆتایی هات کە هێشتا لە نەخۆشخانە بوو و لەگەڵ گەڕانەوەی بۆماڵەوە، ئەو و منداڵەکانی دەبوو فلاتەکەیان بەجێبهێڵن. لۆلا هەندێك پشتگیری لە ڕێکخراوێکی خێرخوازی ناوخۆیی وەرگرت کە بە دابینکەری خانووبەرەی گوت کە دەرکردنی خێزانەکە لەم بارودۆخانەدا ڕەنگە پێشێلکردنی مافی ئەوان بێت کە بە شێوەیەکی نامرۆڤانە و بێڕێزیکردن مامەڵەیان لەگەڵ نەکرێت (مادەی *3*). ڕێکخراوە خێرخوازییەکە نووسراوی بۆ دابینکەری خانووبەرە کردووە و ئەرکی خۆیان بەپێی یاسای مافی مرۆڤ ڕوونکردووەتەوە و داوای کردووە ماوەی ئاگادارکردنەوەکە درێژ بکرێتەوە بۆ ئەوەی کاتێکی زیاتر بدرێت بە لۆلا بۆ دۆزینەوەی خانووی گونجاو.

دابینکەر بڕیاریدا دۆخی ئاگادارییەکە هەموار بکاتەوە، کاتێکی بە لۆلا و خێرخوازی دا بۆ ئەوەی داوای پشتگیری (بەشی *4*) بکەن بۆ خێزانەکە. داواکارییەکە سەرکەوتوو بوو و خانوو بۆ خێزانەکە مسۆگەر کرا.

دەتوانن لێرەوە زیاتر دەربارەی ئەم بابەتە بزانن.

مادەی 8: مافی ژیانی تایبەتی و خێزان، ماڵ و پەیوەندییەکانی

مافی ژیانی تایبەتی و خێزان و ماڵ و پەیوەندییەکانی بە مادەی هەشتەمی یاسای مافی مرۆڤ پارێزراوە. هەر بەشێك لەم مافە زۆر شتی جیاواز دەپارێزێت.

مافەکە ژیانی تایبەت دەپارێزێت:

- خۆشگوزەرانی (تەندروستی دەروونی یان جەستەیی)
- سەربەخۆیی (بەشداریکردنی مرۆڤەکان لە بڕیاردان لەسەر جەستە و ژیانی خۆیان)
- بەشداریکردن لە کۆمەڵگادا
- پەیوەندی لەگەڵ کەسانی تردا
- نهێنی پارێزراو

مافی ژیانی خێزانیی ئەمانە دەپارێزێت:

- پەرەپێدانی پەیوەندییە ئاساییەکانی خێزان
- پەیوەندی بەردەوام ئەگەر جیابوونەوە

مافی ماڵەوە ئەمانە دەپارێزێت:

- چێژوەرگرتن لە ماڵەکەی ئێستات. ئەمە مافی خانووبەرە نییە بەڵکو چێژوەرگرتن لەو ماڵە دەپارێزێت کە ئێستا هەتە. بۆ نموونە ئەم مافە پارێزگاری لە پۆلیس دەکات، یان خزمەتگوزارییەکی تری گشتی، بەبێ مۆڵەتی تۆ بێنە ناو ماڵەکەتەوە.

مافی پەیوەندی ئەمانە دەپارێزێت:

- هەبوونی پەیوەندی بێ سانسۆر لەگەڵ کەسانی ترh
- نامە و پەیوەندییە مۆدێرنەکان (دەق، ئیمەیڵ، پەیوەندی تەلەفۆنی)

ئەم مافە نارەهایە، واتە هەر سنووردارکردنێکی ئەم مافە دەبێت تاقیکردنەوەی یاسایی و ڕەوا و ڕێژەیی بەدی بهێنێت.

یاسایی: یاسایەك هەیە کە ڕێگە بە بەرپرسانی گشتی دەدات ئەو کارە یان بڕیارە ئەنجام بدەن

شەرعی: هۆکارێکی باش هەیە (بۆ نموونە سەلامەتی گشتی یان پاراستنی مافی کەسانی تر).

ڕێژەیی: بیریان لە شتەکانی تر کردۆتەوە کە دەتوانن بیکەن، بەڵام هیچ ڕێگەیەکی تر نییە بۆ پاراستنی کەسی پەیوەندیدار یان کەسانی دیکە. دەبێت کەمترین بژاردەی سنووردار بێت.

توێژینەوەی کەیس: چیرۆکی هۆما

هۆما لە باشووری لەندەن دەژیا. بەهۆی ئەوەی دوای گۆشەگیری لە وڵاتەکەی خۆی هەڵاتبوو بۆ بەریتانیا، لە پرۆسەی داوای پەنابەریدا بوو. ئەو زیانەی هۆما ڕزگاری بوو، تووشی نەخۆشی فشاری دەروونی دوای کارەسات بوو، و بۆ ئەوەی بگاتە چاوپێکەوتنە پزیشکییەکانی و خزمەتگوزارییەکانی دیکەی پشتیوانی، ناچار بوو گەشت بکات بۆ باکووری لەندەن. هۆما زۆر دڵەڕاوکێی هەبوو سەبارەت بە داواکاری پەنابەری کە هەڵپەسێردراوە، و ئەگەری ئەوەی کە بتوانرێت بگوازرێتەوە بۆ وڵاتەکەی خۆی، لەوێ ڕووبەڕووی گۆشەگیری و مامەڵەی خراپ دەبێتەوە.

هۆما بەهۆی نەخۆشی سترێسی دوای کارەساتەکەوە، هەرکاتێك زیاتر لە 10 خولەك لەناو پاسدا بوایە، تووشی هێرشی ترس و دڵەڕاوکێ بوو. دەبوو لە پاسەکە دابەزێت و خۆی ئارام بکاتەوە و دواتر چاوەڕێی پاسی داهاتوو بکات. هەندێك جار چەند کاتژمێرێکی دەویست تا بگاتە ئەو شوێنەی کە پێویست بوو بێت، و زۆربەی ئەو پارە سنووردارانەی کە پێیان دەدرا بەکاری دەهێنا چونکە زۆرجار دەبوو پارەی چەندین گەشتی پاس بدات. کارمەندی کەیسی هۆما، لین، زانی کە ئەو گەشتە دوور و درێژە، لەگەڵ باری تەندروستی دەروونی ئێستای، کاریگەرییەکی بەرچاوی لەسەر باری تەندروستی هەبووە.

لین بۆ ئەنجومەنی ناوخۆیی نووسی کە بەرپرسیار بوون لە دابینکردنی پاسی گواستنەوە بۆ ئەو کەسانەی کە پێویستی تایبەتیان هەیە، و مافی هۆمای بۆ ڕێزگرتن لە ژیانی تایبەتی وروژاند (مادەی 8)، و بە تایبەتی چۆن ئەوە مافی خەڵك بۆ یەکپارچەیی دەروونی دەپارێزێت. ئەنجومەنی ناوخۆیی هاوڕا بوو کە کاریگەرییە توندەکانی دۆخەکە لەسەر تەندروستی هۆما دەستوەردان دەکات لە مافی ڕێزگرتن لە ژیانی تایبەت، و ئەرکیان لەسەر شانە کە ڕێوشوێنی ڕێژەیی بگرنەبەر بۆ کەمکردنەوەی ئەم کاریگەرییە. هۆما پاسی گواستنەوەی پێدرا بۆ ئەوەی بتوانێت بە خێرایی خۆی گەشت بکات بۆ چاوپێکەوتنەکانی و دەستی بەو چارەسەرە بگات کە پێویستی پێیەتی.

<u>دەتوانن لێرەوە زیاتر دەربارەی ئەم بابەتە بزانن</u>.

مادەی 14: مافی دوورکەوتنەوە لە جیاکاری

ئەمە مافێکی سەربەخۆ نییە کە دوور بێت لە جیاکاری. مافێکە کە جیاکاریت لەگەڵ نەکرێت کاتێك پشت بە مافەکانی ترت دەبەستیت لە یاسای مافی مرۆڤدا. مافی دوورکەوتنەوە لە جیاکاری هەندێك جار پێی دەوترێت مافی 'پێگی-پاك'. ئەمەش واتە کاتێك یەکێك لە مافەکانی ترت لە مەترسیدایە، دەتوانیت مافی جیاکاری نەکردنت بەرز بکەیتەوە ئەگەر پێت وایە کە پرسێکە.

انی مافی مرۆڤ & یاسای یەکسانی

یاسای مافی مرۆڤ بە پێچەوانەی یاساکانی تری هەڵاواردن وەك یاسای یەکسانی، کراوەیە. ئەمەش واتە دەتوانێت بۆ کۆمەڵێك بارودۆخی فراوانتر لە یاساکانی تر بەکاربهێنرێت. یاسای یەکسانی جیاکاری تەنها بە ٩ هۆکار قەدەغە دەکات، کە پێیان دەوترێت تایبەتمەندی پارێزراو. ئەمانە بریتین لە: تەمەن، خاوەن پێداویستی تایبەت، دووبارە دەستنیشانکردنی ڕەگەز، هاوسەرگیری و هاوبەشی مەدەنی، دووگیانی و منداڵبوون، نەژاد، ئایین یان بیروباوەڕ، ڕەگەز و ئاراستەی سێکسی.

یاساکانی مافی مرۆڤ جیاکاری لە دژی تۆ بە نایاسایی دەکات، لیستی هۆکارەکان دیاری دەکات کە نەژاد، ڕەگەز، ڕەنگ، زمان، ئایین، بۆچوونی سیاسی یان بۆچوونی تر، بنەچەی نەتەوەیی یان کۆمەڵایەتی، پەیوەندی لەگەڵ کەمینەیەکی نەتەوەیی، موڵك و ماڵ یان لەدایکبوون لەخۆدەگرێت. بۆکسەکە کراوەیە چونکە دواتر دەڵێت "یان دۆخی تر"، کە دادگاکان بڕیاریان داوە تەمەن، ناسنامەی ڕەگەزی، ئاراستەی سێکسی، تەندروستی و کەمئەندامی، باری دایك و باوك و هاوسەرگیری و دۆخی کۆچبەری لەخۆدەگرێت. هەروەها ئەمە دەتوانێت ئەزموونکردنی جیاکاری بە هۆکاری یەکگرتوو لەخۆ بگرێت - وەك بوون بە کەسێکی گەنج، ڕەشپێست، کەمئەندام. یاسای مافی مرۆڤ ئەرکێکی یاسایی دەخاتە سەر دەزگا گشتییەکان بۆ ڕێزگرتن و پاراستنی ئەم مافە. لە کاتێکدا یاسای یەکسانی بۆ دەزگا گشتی و تایبەتەکان دەگرێتەوە، لەوانەش دوکان و چێشتخانەکان.

ئەم مافە بەو مانایەیە کە کاتێك یاسای مافی مرۆڤ بەکاردەهێنیت، پێویستە وەك هەموو کەسێك مامەڵەت لەگەڵدا بکرێت. ئەمەش واتە:

بەهۆی ڕەگەز، تەمەن، ئایین، ناسنامەی ڕەگەزی، باری کۆچبەری و هتد، خراپتر لە کەسانی دیکە لە هەمان دۆخدا مامەڵە نەکرێت.

مامەڵەیەکی جیاوازت لەگەڵ نەکرێت کاتێك لە دۆخێکی زۆر جیاوازدایت لە کەسانی تر، بۆ نموونە دابین نەکردنی وەرگێڕ کاتێك بەڕاستی پێویستت پێیەتی.

توێژینەوەی کەیس: چیرۆکی سێلین

سێلین لە شاری ئێسێکس دەژیا و پۆستی پەنابەری وەرگرتووە. ناچار بوو بۆ یەک دوو هەفتە بچێتە نەخۆشخانە
.

سێلین ماوەیەك بوو فێری زمانی ئینگلیزی بوو، بەڵام هێشتا زۆر ئاسوودە نەبوو لە بەکارهێنانی زمانی ئینگلیزی، بەتایبەتی لەگەڵ پزیشکەکان کە زاراوەی پزیشکی ئاڵۆز بەکاردەهێنن. پزیشکێك هات بۆ ئەوەی ئەنجامی چەند پشکنینێك بداتێ کە کردوویەتی. سێلین لە ڕاستیدا تێنەدەگەیشت کە چی پێ وتووە. داوای وەرگێڕێکی کرد بەڵام پێیان وت کە ئینگلیزیەکەی بەس باشە و پێویستی بە وەرگێڕ نییە.
هاورێی سێلین لە نەخۆشخانە سەردانی کردووە و پێی وتووە کە دەتوانێت مافە مرۆییەکانی بەکاربهێنێت. ئەوان بە کارمەندانی نەخۆشخانەکەیان وت کە ئەمە کاریگەری لەسەر مافی خۆشگوزەرانی و سەربەخۆیی سێلین هەیە (بەشێك لە مافی ژیانی تایبەت و خێزان) چونکە ناتوانێت بە باشی تێبگات و باسی چارەسەرەکەی بکات بەبێ وەرگێڕ و ئەمەش جیاکارییە. ستافەکە ڕایانگەیاند کە سیاسەتی نەخۆشخانەکە پەیرەو دەکەن، کە تێیدا هاتووە تەنها لەکاتی پێویستدا پێویستە وەرگێڕ بەکاربهێنن چونکە پارەیەکی زۆر لەسەر نەخۆشخانەکە دەکەوێت.

هاورێی سێلین یارمەتی دا نامەیەك بنووسێت بۆ خزمەتگوزاری ئامۆژگاری و پەیوەندی نەخۆش لە نەخۆشخانەکە و ڕوونی بکاتەوە کە ئەم سیاسەتە ئەرکی نەخۆشخانەکە بەپێی مادەی 8 ی یاسای مافی مرۆڤ جێبەجێ ناکات و دەتوانێت ببێتە هۆی ئەوەی کە ئەو کەسانەی زمانی ئینگلیزی وەك زمانی دووەمیان هەیە بەپێی مادده جیاکارییەکی نادادپەروەرانەیان لەگەڵدا بکرێت کە ئەمەش دژی ماددەی 14 یە.

نەخۆشخانەکە ڕەزامەندی دەربڕی و سیاسەتی خۆی گۆڕی بۆ ئەوەی هەمیشە وەرگێڕێك پێشکەش بەو کەسانە بکرێت کە زمانی ئینگلیزییان وەک زمانی یەکەم نییە.

<u>دەتوانن لێرەوە زیاتر دەربارەی ئەم بابەتە بزانن.</u>

مافی مرۆڤ لە داکۆکیکردندا: نامە نووسین

ئەگەر تۆ پرسێکت بە بەکارهێنانی زمانی مافی مرۆڤ لەگەڵ دەسەڵاتی گشتی پەیوەندیدار وروژاندبێت و نەتوانیت بە شێوەیەکی نافەرمی بابەتەکە چارەسەر بکەیت، لەوانەیە بتەوێت بیر لە نووسینی نامە بکەیتەوە.

ئەمەش چەندین سوودی هەیە، بە تایبەت کە پێویستە ڕێکخراوەکە لە وەڵامدا نامەیەکت بۆ بنووسێت. نامەیەك ڕێگەیەك بۆ تۆ دابین دەکات بۆ ڕوونکردنەوەی دۆخەکە و دەستنیشانکردنی دەرئەنجامی دڵخواز و هەڵگرتنی تۆمارێک لە دۆخەکە.

ئامۆژگاری بۆ نووسینی نامە

- ڕاستییەکان بنووسە. پێویستە ئەوەندە وردەکاری بدەیت بۆ ڕوونکردنەوەی دۆخەکە بەڵام ئەوەندە نا کە ئەو کەسانە سەرلێشێواو بکەیت کە بۆیان دەنووسیت. هەوڵبدە لە 1 لاپەڕە زیاتر نەبێت.
- تایبەت بە کە ئەوان لە پاراستنی مافی تۆ لە پاراستنت و ڕێزگرتنت شکستیان هێناوە. پێیان بڵێ بۆچی وا بیر دەکەیتەوە.
- ڕوونی بکەرەوە کە پێت وایە دەبوو چییان بکردایە، و پێت وایە ئێستا دەبێ چی بکەن.
- ڕوون و بە ئەدەب بە و ئاماژە بەوە بدە کە چاوەڕێی وەڵام دەکەیت.
- با کەسێکی تر بیخوێنێتەوە بۆ ئەوەی دڵنیابێت لەوەی کە بۆ کەسێك کە ئاشنا نییە بە کەیسەکەت مانای هەیە.

HUMAN RIGHTS
room to heal

1)نامەی نموونەیی تاك

ناوەکەت
شەقامی نموونە 25
L17UX
ژمارە و ئیمەیڵی پەیوەندیکردن

ڕوونی بکەرەوە کە تۆ کێیت و پەیوەندیت بە ئەنجومەنەوە هەیە بۆ ئەوەی بزانن بۆچی بۆیان دەنوسیت.

خاتونی بلۆگسی بەڕێز،

من ناوم خاتوو X و لە شەقامی بۆ نمونە 25 دەژیم، L17UX، موڵکێکی دەسەڵاتی ناوخۆییە. من سەبارەت بەو پرسە بەردەوامەی ڕووناکی دەرەوەی دەرگای فلاتەکەم دەنووسم. ئێستا 3 مانگە ڕووناکی شکاوە، واتە دەبێت بە درێژایی شوێنەکەم بەرەو دەرگاکەم بڕۆم و لە تاریکیدا دەرگاکەم بکەمەوە.ئەمەش بووەتە هۆی نارەحەتییەکی بەرچاوم و هەست بە ترس دەکەم دوای تاریکی ماڵەکەم بەجێبهێڵم، یان بگەڕێمەوە. ئەمەش کاریگەرییەکی گەورەی لەسەر ژیانم هەیە، بەتایبەتی لە مانگەکانی زستاندا. من چەندین جار ئەم پرسەم لەگەڵ ئەفسەری نیشتەجێبوونم وروژاندووە و ئەو کاریگەرییەم ئاشکرا کردووە کە ئەمە لەسەر تەندروستی دەروونیم هەیەتی، لەنێویاندا هۆکاری هێرشی ترس. هەروەها ڕوونم کردووەتەوە کە کاریگەرییەکەی بە تایبەتی قووڵ بووە بەو پێیەی من ڕزگاربووی ئەشکەنجەم. بەڵام هێشتا ڕووناکییەکەی چاك نەکراوەتەوە.

Explain the background and what has happened. Introduce the impact it is having on you.

ڕوونی بکەرەوە کە بەپێی یاسای مافی مرۆڤ ئەرکیان لەسەر شانە.

وەك بەشی نیشتەجێکردنی دەسەڵاتی ناوخۆیی، تۆ ئەرکێکی یاساییت هەیە بەپێی یاسای مافی مرۆڤ بۆ ڕێزگرتن و پاراستنی مافەکانم. بەو پێیەی پرسەکە لەگەڵ ڕووناکی بۆ چەند مانگێکە بەردەوامە و کاریگەرییەکی بەرچاوی لەسەر تەندروستی دەروونی من هەیە، لەوانەش دەبێتە هۆی هێرشی ترس، ئەمە دەتوانێت بە ئەگەرێکی زۆرەوە بگاتە ئاستی مامەڵەی نامرۆڤانە و بێڕێزیکردن (مادەی 3 لە یاسای مافی مرۆڤ). بە تایبەت بە لەبەرچاوگرتنی ئەوەی کە من ڕزگاربووی ئەشکەنجەم. نەبوونی کردار لەسەر ئەم بابەتە دەستوەردان لە باشبوونی جەستەیی و دەروونی منە، کە بە مافی ڕێزگرتن لە ژیانی تایبەت و خێزانیی من پارێزراوە (مادەی 8) نامەیەکم لە ڕاوێژکارەکەمەوە هاوپێچ کردووە، دکتۆر جاکۆبس، کە کاریگەرییەکەی لەسەر من تەندروستی دەروونی هەیە.

ڕوونی بکەرەوە کە پێت وایە کام ماف کاریگەری لەسەر بووە و بۆچی. سەرەتا سەرنج بخەرە سەر مافە ڕەهاکان، پاشان نارەها. دەتوانیت زانیاری کەسی زیاد بکەیت کە هەست بە ئاسوودەیی دەکەیت لە ئاشکراکردنی بۆ ئەوەی نیشان بدەیت کە ئەمە بە تایبەتی لەسەر تۆ دروستی دەکات. ئەمەش دەتوانێت پەیوەندی بە تەندروستی دەروونیتەوە هەبێت، ئەزموونەکانی پێشووت یان دۆخی خێزانەکەت بۆ نموونە. هەروەها دەتوانیت هەر بەڵگەیەکت هەبێت کە پشتگیری لە کەیسەکەت بکات، وەک نامەی پزیشکان یان کارمەندانی پشتیوانی پێشکەش بکەیت.

یاسای مافی مرۆڤ بەو مانایەیە کە هەر بەرتەسك کردنەوەیەك بۆ مافێکی ڕەها، وەك مافی دوورکەوتنەوە لە مامەڵەی نامرۆڤانە و سووکایەتیپێکەر هەرگیز یاسایی نییە. بۆیە پێویستە ڕاستەوخۆ ڕێوشوێن بگیرێتەبەر بۆ چاککردنەوەی ڕووناکی، دڵنیابوون لەوەی کە هەست بە، سەلامەتی دەکەم لەکاتی گەرانەوە بۆ ماڵەوە و چیتر مەترسی مامەڵەی نامرۆڤانە و ریسواکردنم لەسەر نییە. هەر سنووردارکردنێکی مافێکی نارەها وەك مافی خۆشگوزەرانی لە ژێر ژیانی تایبەت و خێزانیدا، دەبێت یاسایی و ڕەوا و ڕێژەیی بێت. من پێم وانییە بڕیاری چاکنەکردنی ڕووناکی دەرەوەی ماڵەکەم ڕەوا بێت؛ هۆکارێکی باش نییە بۆ سنووردارکردنی ئەم مافە، وەك سەلامەتی گشتی یان پاراستنی مافی کەسانی دیکە. من پێم وانییە بڕیاری چاکنەکردنی ڕووناکی دەرەوەی ماڵەکەم ڕەوا بێت؛ هۆکارێکی باش نییە بۆ سنووردارکردنی ئەم مافە، وەک سەلامەتی گشتی یان پاراستنی مافی کەسانی دیکە. بە لەبەرچاوگرتنی ئەو کاریگەرییەی ئەم دۆخە لەسەر من و مافەکانم دروستی دەکات، هەروەها ڕێژەیی نییە کە من زیاتر لە 3 مانگ چاوەڕێ بکەم تا ڕووناکیەکەم چاك بکرێتەوە. بۆیە داوا دەکەم بەپەلە ڕووناکی دەرەوەی ماڵەکەم چاك بکرێتەوە

ڕوونی بکەرەوە کە حەز دەکەیت چیت لێ بکرێت بۆ چارەسەرکردنی ئەم کێشەیە.

من سوپاسگوزار دەبم ئەگەر تکایە لە ماوەی دوو هەفتەی داهاتوودا لەو بەرواری سەرەوە وەڵامی نامەکەم بدەنەوە6، دڵنیام کە دەتوانین ئەم کێشەیە بە شێوەیەکی دۆستانە چارەسەر بکەین.

1.چوارچێوەیەکی کاتیی گونجاو بۆ هەنگاوەکانی داهاتوو دیاری بکە.

لەگەڵ ڕێزدا

ناوەکەت

2) نموونەی نامە/ئیمەیڵی کەسی

ڕوونی بکەرەوە کە تۆ کێیت و پەیوەندیت بە تیمی نیشتەجێبوونەوە هەیە بۆ ئەوەی بزانن بۆچی بۆیان دەنووسیت.

بەڕێز خاتوو سمیس،

من ناوم خاتوو Y ە و لە شوێنی نیشتەجێبوونی پەنابەری لە شەقامی بۆ نموونە 25، L17UX دەژیم. من سەبارەت بە نامەیەك دەنووسم کە بەم دواییە پێم گەیشتووە کە تێیدا هاتووە کە بڕیارە لە 17ی ئازاری 2022 بگوازرێمەوە و ناونیشانی نوێم دەتوانێت لە هەر شوێنێکی وڵات بێت. ئەمەش نارەحەتییەکی بەرچاوی بۆ من دروست کردووە. من 2 ساڵە لە شارەکەی ئێستام دەژیم، وەك پەناخوازێك گەیشتمە بەریتانیا کە لەسەر بنەمای ئاراستەی سێکسیم لە گۆشەگیری هەڵدێت. من لێرەدا تۆڕێکی پشتگیری بەرفراوانم دروست کردووە کە زۆر گرنگە بۆ باشبوونی دەروونی و سۆزداریم، لەوانەش ئەندامێکی چالاك بوون لە گروپێکی پشتگیری LGBT ناوخۆیی. هەروەها چاودێری پزیشکی پسپۆڕ وەردەگرم کە ئەگەر لە ناوچەکە بگوازرێتەوە بۆ دەرەوە ببڕدرێت.

پاشخان و چی ڕوویداوە ڕوون بکەرەوە. ئەو کاریگەرییە بناسێنە کە لەسەرت دروستی دەکات.

من تێدەگەم سیاسەتی ئێوە ئەوەیە کە بەگشتی شوێنی نیشتەجێبوون لەسەر بنەمای بێ هەڵبژاردن پێشکەش دەکرێت مەگەر بارودۆخی نائاسایی هەبێت. سیاسەتی تەرخانکردنی شوێنی نیشتەجێبوون لە هۆم ئۆفیس داوا دەکات کە تۆ هەر داواکارییەك لەسەر بنەمای کەیس بە کەیس لەبەرچاو بگریت و، "ئەگەر بڕیاردرا کە ڕازی نەبێت لەسەر ڕێکخستنی شوێنی نیشتەجێبوون لە شوێنێکی دیاریکراودا، پێویستە هۆکارەکان بدرێن و بڕیارەکە دەبێت لەگەڵ ئەرکەکانی وەزارەتی ناوخۆ بەپێی یاسای مافی مرۆڤ" (لاپەڕە 5).

لە هەر شوێنێك کە بتوانرێت، ئاماژە بە سیاسەت یان یاساکان بکە کە پشتگیری لە کەیسەکەت دەکەن. ئاماژە بەوە بکەن کە پێویستە یاساکان بە شێوەیەك لێکبدرێتەوە کە پشتگیری لە مافەکانی مرۆڤ بکات هەرکاتێك بتوانرێت.

وەك دابینکەرێکی خانووبەرە کە لەلایەن وەزارەتی ناوخۆوە گرێبەست کراوە، دەبێت پابەند بیت بە ئەرکی یاسایی بەپێی یاسای مافی مرۆڤ بۆ ڕێزگرتن و پاراستنی مافەکانم.

ڕوونی بکەنەوە کە بەپێی یاسای مافی مرۆڤ ئەرکیان لەسەر شانە. هەرچەندە کۆمەڵەی نیشتەجێبوون ڕەنگە کۆمپانیایەکی تایبەت بێت، بەڵام ئەرکی یاسای مافی مرۆڤ هێشتا کارپێدەکرێت چونکە لەلایەن وەزارەتی ناوخۆوە گرێبەستیان لەگەڵ کراوە (دەزگایەکی گشتی).

پچڕانی چاوەدێری پزیشکیم کاریگەرییەکی بەرچاوی لەسەر تەندروستی جەستەیی و دەروونیم دەبێت، کە دەتوانێت بگاتە ئاستی چارەسەری نامرۆڤانە و سووکایەتیپێکەر (بە مادەی 3 لە یاسای مافی مرۆڤ قەدەغەیە)، بە تایبەت کاتێك کە سروشتی پسپۆڕی چاودێرییەکەم لەبەرچاو دەگرین. هەروەها باشبوونی جەستەیی و دەروونی و دەستوەردان لە مافی ژیانی LGBT سۆزداریم بە مافی ژیانی تایبەت و خێزانیی من پارێزراوە (مادەی 8). دووركەوتنەوەم لە سیستەمی پشتیوانی و گروپی کۆمەڵگەی تایبەتم دەکات، بە تایبەتی کە پێشتر لەسەر بنەمای ئاراستەی سێکسیم ڕووبەڕووی گۆشەگیری بوومەوە. نامەیەکم لە سەرۆکی گروپی کۆمەڵایەتیەوە هاوپێچ کردووە کە ئەو پشتگیرییە ڕوون دەکاتەوە کە پێشکەشیان کردووم.

ڕوونی بکەرەوە کە پێت وایە کام ماف کاریگەری لەسەر بووە و بۆچی. سەرەتا سەرنج بخەرە سەر مافە ڕەهاکان، پاشان نارەها. دەتوانیت زانیاری کەسی زیاد بکەیت کە هەست بە ئاسوودەیی دەکەیت لە ئاشکراکردنی بۆ ئەوەی نیشانی بدەیت کە ئەمە بە تایبەتی لەسەر تۆ دروستی دەکات. ئەمەش دەتوانێت پەیوەندی بە تەندروستی دەروونیتەوە هەبێت، ئەزموونەکانی پێشووت یان دۆخی خێزانەکەت بۆ نموونە. هەروەها دەتوانیت هەر بەڵگەیەکت هەبێت کە پشتگیری لە کەیسەکەت بکات، وەك نامەی پزیشکان یان کارمەندانی پشتیوانی پێشکەش بکەیت.

یاسای مافی مرۆڤ بەو مانایەیە کە هەر بەرتەسك کردنەوەیەك بۆ مافێکی ڕەها، وەك مافی دووركەوتنەوە لە مامەڵەی نامرۆڤانە و سووکایەتیپێکەر، هەرگیز یاسایی نییە. بۆیە نابێت بگوازمەوە بۆ ناوچەیەکی نوێ کە ئەمە ببێتە هۆی پچڕان یان ڕێگریکردنم لە وەرگرتنی چاودێری پزیشکی دروست. هەر بەرتەسککردنەوەیەک بۆ مافێکی نارەها، وەك مافی ژیانی تایبەتی و خێزان، دەبێت یاسایی و ڕەوا و ڕێژەیی بێت. من پێم وانییە بڕیاری گواستنەوەم لە ناوچەی ئێستام ڕەوا بێت، چونکە هیچ هۆکارێکی زۆرەملێ نییە بۆ گواستنەوەم. هەروەها باوەڕم بەوە نییە کە ڕێژەیی بێت، وەك چۆن ئێوە نیشانتان نەداوە کە بژاردەی بەدیلتان لەبەرچاو گرتووە. بۆیە داوا دەکەم بەپەلە پلانی گواستنەوەم هەڵبوەشێتەوە.

ڕوونی بکەرەوە کە حەز دەکەیت چیت لێ بکرێت بۆ چارەسەرکردنی ئەم کێشەیە.

بە لەبەرچاوگرتنی ئەوەی کە بڕیارە ئەم هەنگاوە نزیك بێت، سوپاسگوزار دەبم ئەگەر تکایە تا کاتژمێر ٤ی ئێوارەی 15ی ئازاری 2022 وەڵامی نامەکەم بدەنەوە.

چوارچێوەیەکی کاتیی گونجاو بۆ هەنگاوەکانی داهاتوو دیاری بکە.

لەگەڵ ڕێزدا،
ناوەکەت

ئەگەر وەڵامت وەرگرتەوە چی بکەیت لە داهاتوودا

ئەگەر وەڵامەکە یارمەتیدەر بوو و دەسەڵاتی گشتی دەیەوێت لەگەڵ تۆ گفتوگۆ بکات کە چۆن یارمەتی چارەسەرکردنی دۆخەکە بدەیت ئەوا داوا بکە لەگەڵیان کۆببیتەوە و زیاتر باسی بابەتەکە بکەیت. مەرج نییە ئەم کۆبوونەوەیە بە شێوەیەکی شەخسی بێت، دەتوانێت پەیوەندییەکی تەلەفۆنیش بێت:

- لەبیرت بێت کە بە باشی تێبینی کۆبوونەوەکان بکەیت، لەوانەش هەر شتێک کە دەڵێن ئەنجامی دەدەین.
- داوای پێوەرێکی کاتی بکە و تێبینیەك لەسەر ئەمە بکە..
- ئەگەر شکستیان هێنا لە ئەنجامدانی ئەو چاکسازیانەی کە تۆ داوای کردووە؛ یان ئەگەر لە پێوەرە کاتییە رێککەوتووەکەدا نەیانکرد، داوا بکەن جارێکی دیکە لەگەڵیان کۆببنەوە. پێیان بڵێ ئەگەر بە خێرایی چارەسەر نەکرێت سکاڵاکەت بەرز دەکەیتەوە.
- ئەگەر تۆ دڵخۆش نیت و ئەوان ڕەتیانکردەوە سکاڵاکەت بە جددی وەربگرن یان بەردەوام بن لە پشتگوێخستنی مافەکانت، ئەوا پێویستە داواکارییەکی تر پێشکەش بکەیت، بە ئاماژەدان بە بەروار و ناوەڕۆکی داواکارییە ئەسڵییەکە.

لە داهاتوودا چی بکەیت ئەگەر وەڵامت نەهاتەوە

بەپێی توندی و بەپەلەی کێشەکەت، ئەگەر لە ماوەی گونجاودا هیچ وەڵامێکت پێ نەدرایەوە، پێویستە بە پەیوەندییەکی تەلەفۆنی بەدواداچوون بۆ نامەکەت بکەیت بۆ ئەوەی بزانیت کە وەرگیراوە.

ئەگەر نامەکە وەرنەگیراوە:

- دووبارە ناردنەوەی و داواکارییەکی پتەوی بۆ وەڵامدانەوە لە ماوەی دیاریکراودا پێشکەش بکات.
- پێیان بڵێ کە حەز دەکەیت هەر کە نامەکە هات، ئیعتراف بە وەرگرتنی نامەکەت بۆ بکرێت

ئەگەر نامەکە وەرگیراوە بەڵام کەسی پەیوەندیدار ناڕوونە سەبارەت بەوەی کەی دەتوانیت چاوەڕوانی وەڵام بکەیت، یان پێناچێت پرسەکە بە جددی وەربگرێت:

- ·دووبارە ناردنی کۆپییەکی نامەکەت بۆ بەڕێوەبەرایەتی دەسەڵاتی گشتی (بۆ نموونە سەرۆکی جێبەجێکار یان سەرۆکی خزمەتگوزارییەك لەناو ئەنجومەنێکدا).
- ·تایبەت بە نامەکەی پێشووت و بەرواری ناردنی و بۆ کێ نێردراوە بنووسە.
- ·بە بەڕێوەبەر/سەرۆك جێبەجێکار/بەرپرسی خزمەتگوزاری بڵێ کە هیچ وەڵامێکت بۆ یەکەم نامەکەت وەرنەگرتووە.
- هەروەها دەتوانیت نامەیەکی دیکە بنێریت بۆ ئەو کەسەی کە یەکەم نامەی وەرگرتووە بۆ ئەوەی باسی ئەو کارەی بکەیت کە کردووتە. ئەمەش ڕەنگە هانیان بدات خێراتر مامەڵە بکەن.

مافی مرۆڤ لە داکۆکیکردندا: بەرزکردنەوەی وەڵامدانەوەت

زیادکردنی دەستێوەردانەکەت لەوانەیە کۆمەڵێک فۆرم بگرێتەبەر:

- بەهێزکردنی ئارگیومێنتەکانی مافی مرۆڤ لە نامەیەکی بەدواداچووندا.
- داوای کۆبوونەوەی خێرا دەکات بۆ تاوتوێکردنی وەڵامەکە
- ئاگادارکردنەوەیان کە ئەگەر کێشەکە چارەسەر نەکرێت ناچار دەبیت رێوشوێنی جددیتر بگریتەبەر.
- نووسینی ڕاستەوخۆ بۆ بەڕێوەبەرایەتی ئاستی داهاتوو.
- ئەگەر وەڵامت نەدرایەوە و سکاڵات لە دەسەڵاتی گشتی کردووە بەبێ ئەوەی دۆخەکە چارەسەر بکرێت، لەوانەیە بتوانیت بچیتە لای چاودێر. ئەمە کەسێکی سەربەخۆیە کە دەتوانێت سەیری دۆخی تۆ بکات. چاودێری جیاواز هەیە بەپێی ئەو خزمەتگوزارییەی کە تۆ سکاڵای لەسەر دەکەیت. دەتوانن لێرەدا زیاتر دەربارەی چاودێران بخوێننەوە.
- ئەگەر دۆخەکە چارەسەر نەبوو، لەوانەیە پێویستت بە وەرگرتنی راوێژکاری یاسایی بێت. دەتوانرێت هەندێك ئامۆژگاری یاسایی بەخۆڕایی پێشکەش بکرێت. دەتوانیت لێرە بزانیت کە ئایا تۆ شایستەی ئامۆژگاری یاسایی بێبەرامبەریت یان نا.
- لەوانەیە پارێزەرێك یارمەتیت بدات بۆ نووسینی نامەی پرۆتۆکۆڵی پێش ئیجرائات. ئەمەش بۆ ئەوەیە کە یارمەتیدەر بێت لە چارەسەرکردنی ناکۆکییەك پێش دەستپێکردنی رێوشوێنی دادگا. بەگشتی ئەگەر لە ماوەی دیاریکراودا هیچ وەڵامێك وەرنەگیرێتەوە، رێوشوێنی دادگا دەست پێدەکات. بۆیە بەسوودە پێش ناردنی نامەی پرۆتۆکۆڵی پێش ئیجرائات راوێژکاری یاسایی وەربگریت، لە ئەگەری ئەوەی پێویستی بە چوون بۆ دادگا هەبێت.

ئەو رێبازەی کە تۆ دەیگریتەبەر بە ئەگەرێکی زۆرەوە بەندە بە بەپەلەیی کەیسەکە و لەسەر ئەوەی کە ئایا تۆ دڵەراوکێی ئەوەت هەیە کە قوتابخانە / دەسەڵاتی ناوخۆیی/ نەخۆشخانە یان دەزگایەکی تر کە نیگەرانییەکە تێیدا سەریهەڵداوە نامۆ نەکەیت. ئەگەر پێت وایە کە رێبازێکی تاڕادەیەك ناڕووبەڕوو ڕەنگە ببێتە هۆی چارەسەرکردن و وا دیارە دەسەڵاتی گشتی هەوڵ دەدات بۆ وەڵامدانەوەی نیگەرانییەکانتان، لەوانەیە شایانی ئەوە بێت داوای کۆبوونەوەیەکی (زیاتر) بکەیت بۆ قسەکردن لەگەڵ تاکەکان ڕاستەوخۆ.

داوای ڕوونکردنەوە لە بڕیارەکەیان

هەروەها هەر نامەیەکی بەدواداچوون یان کۆبوونەوەیەك پێویستە داوای لە دەسەڵات بکات ڕوونی بکاتەوە کە چۆن گەیشتوونەتە بڕیارەکە کە بووەتە هۆی نیگەرانی ئێوە. بە پرسیارکردن لەم بابەتە زۆرجار ناچاریان دەکەیت لە ژێر ڕۆشنایی یاسادا بە پرسەکە بچنەوە. زۆرجار ئەمە دەتوانێت بەرەو وەڵامدانەوەی جێگەی ڕەزامەندی زیاتریان ببات.

هەروەها بەسوودە کە پێش ئەوەی ڕێوشوێنی زیاتر بگرنەبەر، ئیستدلالێکی تەواویان هەبێت، چونکە ئاسانتر دەکات داوای یارمەتی لە گروپە پشتیوانییەکان یان راوێژکارەکان بکرێت بۆ تەحەدای بڕیارەکە.

بەهێزکردنی ئارگیومێنتەکانی مافی مرۆڤ

وردەکاری زیاتر پێشکەش بکە

بە وردی باس لەوە بکە کە بۆچی پێت وایە مافی مرۆڤ پرسێکە. ڕەنگە ئەمەش بریتی بێت لە وەسفکردنی وردتر لە ڕادەی ئازارەکان لەلایەن تاکەکەسەوە و ئاماژەدان بە ناوەڕۆکی بابەتەکانی پەیوەندیدار.

ئاماژە بە ڕێژەیی بکە

لەوانەیە دەسەڵات دان بەوەدا بنێت کە هەندێک سنووردارکردنی مافەکانی مرۆڤ هەبووە، بەڵام پێی وایە کە ڕێبازەکەیان وەڵامێکی ڕێژەیی بووە بە لەبەرچاوگرتنی ئەو داواکاریانەی دیکە کە دەبێت جێبەجێی بکەن.

لێیان بپرسە کە چۆن گەیشتوونەتە ئەم بڕیارە و بە وردی باسی بکە کە بۆچی پێت وایە ڕێژەیی نەبووە – بۆ نموونە بە پێشنیارکردنی ڕێگەیەکی تر یان بە وەسفکردنی ڕادەی ئازارەکانی تاکی پەیوەندیدار.

پێشێلکردنی مافە ڕەهاکان

ئەگەر پێت وایە پێشێلکارییەکە ئەوەندە جدییە کە مامەڵەیەکی نامرۆڤانە و سووکایەتیپێکەر پێکبهێنێت، یان هەڕەشەیەك بۆ سەر ژیان، وەڵامێکی 'ڕێژەیی' جێگەی ڕەزامەندی نابێت. بە دەسەڵات بڵێ بۆچی پێت وایە مافێکی ڕەها پێشێل کراوە. بیریان بخەنەوە کە ئەو جۆرە مافانە ڕێگە بە هیچ ئیستسنایەك نادەن و پێویستە دەسەڵات دەستبەجێ کار بکات بۆ ڕێگریکردن لە زیانەکانی زیاتر و چارەسەرکردنی دۆخەکە.

مافی مرۆڤ لە داکۆکیکردندا: هێشتنەوەی تۆمارەکان

لێرەدا خشتەیەکە کە دەتوانیت بەکاری بهێنیت بۆ تۆمارکردنی کارلێکەکانت لەگەڵ دەسەڵاتی گشتی. ئەگەر پێویستت بە هەنگاوی زیاتر بێت، ڕەنگە ئەمە گرنگ بێت. یەکەم دێڕ وەك نموونە پڕکراوەتەوە.

ئەوان چییان گوت؟	چۆن قسەت لەگەڵ کردن؟	لەگەڵ کێ قسەت کرد؟	بەروار
سبەی کەسێك دەنێرێت بۆ چاککردنەوەی لێچوونەکە	مۆبایل	بەڕێوەبەری نشینگە	22/04/08

Created as part of the BIHR Co-Design A Human Rights Support Solution Project
Published April 2022

ئەم سەرچاوەیە تەنها بۆ مەبەستی زانیارییە. مەبەست لێی نییە، و نابێت وەک ئامۆژگاری یان ڕێنمایی یاسایی بەکاربهێنرێت. لەوانەیە ئەو یاسایەی لەم سەرچاوەیەدا ئاماژەی پێکراوە لەو کاتەوەی کە بڵاوکراوەتەوە گۆڕاوە.